

Віталій Медвідь

**ЯНГОЛИ
БІЛОГО ДОМУ**

Повість

Київ

УДК 821.161

М42

Медвідь В.

М42 Янголи Білого Дома : повість. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 202 с.

ISBN 978-617-520-278-4

Події, описані в повісті, охоплюють період з 1892 по 2016 роки, занурюючи читачів у життя кількох поколінь однієї родини Деміївки, яка живе в унікальному особняку Києва, що називається «Білий Дім».

УДК 821.161

ISBN 978-617-520-278-4

© Медвідь В., 2022

© Видавництво Ліра-К, 2022

На дні депресії

Леся принесла з кухні стілець, поставила в куток, вислизнула з капців і підвелася. Просто до ікони з Мадонною. Цей безглуздий золотавий лубок Сергій подарував мамі, коли та раптово ударилася в релігію. На картці/малюнку, що була/був виконаний у традиційному візантійському стилі, дійсно була зображена Мадонна. Мадонна Луїза Чікконе – поп-зірка, відома своїми шокуючими, а іноді й паскудними витівками. Мама іронії не помітила, попросила приладнати під іконою поличку і декілька років ревно молилася в куток на задоволену фізіономію зухвалої співачки.

Дев'ять днів тому мами не стало. На Леся, що вже два роки як занурилась на дно депресії і відчувала себе там доволі затишно, це практично ніяк не вплинуло. Було сіро, стало ще сіріше. Існуємо далі. Інші вважали, що вона мужньо тримається.

Мамі щойно виповнилося шістдесят, проте Леся сама себе умовляла, що це доволі поважний вік, що мама вже пожила й багато її одноліток пішли з життя ще раніше.

Незважаючи на наявність зведених брата та сестри, поминки Леся влаштовувала сама. Брат ще в кінці дев'яностих поїхав спочатку у містечко Шахти до Росії, потім перебрався до Ростова-на-Дону. Писав він зрідка, телефонував завжди на стаціонар-

ний київський номер, а після анексії Криму і зовсім дзвонити перестав. Леся намагалася знайти у маминому записнику його адресу, перебирала старі конверти із шухляди, але ростовського місцезнаходження брата не знайшла.

Сестра ж у 2015 зірвалась до Польщі, якось швидко там укоренилася, ставши правою рукою власника полуничної ферми, забрала чоловіка та дочок, і виявилася такою зайнятою, що похорон мачухи у її пріоритетах виявився далеко не на першому місці.

На дев'ятий день Леся плюнула на кутю, пиріжки, киселі та інші поминальні канони й звичаї. Повернулася вранці з Деміївського ринку, налила собі півчарки горілки, випила, скривившись, відкусила яблуко й пішла прибирати із серванта стакан із болюсно вигнутою скибкою «Бородинського».

Потім, за незрозумілою логікою, згадала про ікону, уважно й довго дивилася на неї, відтак сумно і приречено вирішила, що досить.

...На полиці, на диво, було мало пилу. Леся потяглася за пласкою сріблястою свічкою, трохи зсунула нижню частину ікони, і вона раптом нахилилась, ковзнула по полірованій поверхні та, перекинувшись у повітрі, упала вниз. Скляні бризки красиво сипонули по підлозі.

З півхвилини Леся дивилася зверху на результати цього салюту, потім вирішила, що не варто ризикувати і сунути ноги в капці, переступила на скрипляче ліжко, сіла, обхопила руками коліна і, несподівано для себе, завила по-бабськи, довго і розпачливо.

– Мааам!

– Що, мій янголе?
– Чому вони так шумлять?
– Тому що ...
– Тому що це Майдан, Варюшо!
– Сергію! Вимкни його взагалі, не треба дитину лякати!

– Леся, ну ти ж бачиш?! – Сергій показав рукою на екран ноутбука, ніби це щось пояснювало.

– Йди тоді на кухню дивитися свій Майдан...
– Мамо, а що таке Майдан?
– Це пісня така, сонечко. Зараз я тобі її заспіваю ...

Сергій узяв ноутбук із мишкою та встав із-за столу. Потім подумав, нахилився й витягнув шнур із розетки. Схоже, спати сьогодні він не збирався.

– Переведи-и-и меня-а-а через Майда-а-ан, через родное торжище людско-о-о-о-е...

Не перевів... У людини є тисяча способів померти. У ті дні, коли незнайомі люди почали один за одним гинути від куль «Беркута», Сергія неможливо було витягти з Інтернету. Перші дні він смикався, поривався туди «рятувати країну».

– Сім'ю рятуй, – жорстко сказала Леся. Коли було потрібно, вона припиняла йти на компроміси та кивати.

– Лесь, ти не розумієш...

– Ні, Сергію, це ти не розумієш! У тебе доньці три роки. Мама хворіє. Сім'ю рятуй. Лише так країну врятуєш...

– Ле-е-е-есь...

– Ма-а-а-ам, – раптом закричала Леся, зачувши брязкіт чайної ложки, – скажи йому!

Мама нічого не відповіла, але Сергію цього вистачило. Із тещею він ніколи не сперечався. І Леся непомітно полегшено видихнула. Їй вистачало хвилювань за дочку.

Варка завдавала клопоту із самого народження.

Ледве навчившись повзати, вона лізла в усі шафи та ящики, діставала посуд, ганчірки, мішки, все, до чого дотягувалася. Якось років у два здивувала бабусю, спочатку вийнявши на кухні з полиць усі каструлі, а потім самостійно склавши їх назад. Зате з іграшками проблем не було ніяких, гратися Варя могла з чим завгодно: із телефонами, пультами, машинками, Сергійовими викрутками, будь-якими дурницями, крім ляльок.

Щоб відволікти дочку на півгодини, досить було дати їй щось нове, незвідане й далі займатися своїми справами. Правда, в такому випадку з'являлися інші ризики, наприклад, ніколи більше не знайти потрібної речі або ж знайти її у вкрай незвичному місці. Із пральної машинки Леся не раз виймала ручки, книжки, матусини окуляри й таблетки, а з унітазу виловлювала плоскогубці та кубики.

Буквально позавчора Варка напхала собі повні вуха пластиліну та вистригла жмут волосся. Але все одно вона була дивним, беззахисним янголятком, і Леся безперестанку хвилювалася, щоб з нею чогось не трапилося. А тепер ще й цей Майдан.

Як же Леся у ці дні всього боялася! Криків, феєрверків, коктейлів Молотова, міліції, людей у ба-

лаклавах – усього того, що робило її звичний, улюблений Київ незнайомим, чорним та лякаючим.

Марно боялася.

Одного вечора, повернувшись з роботи, вона Сергія вдома не застала. І Варки теж. Не знайшовши на стіні у коридорі санчат, Леся вирішила, що родина пішла кататися до котлована, але ось уже у вікна заглядала темрява, а тривожні голоси із увімкненого у мами телевізора нагнітали.

– Пішов таки, зараза, на свій Майдан, – вирішила Леся, – ще й дочку із собою потяг, знаючи, що Леся буде лаятися, якщо він залишить дитину на хвору матір.

Мобільний не відповідав. Леся, не відчуваючи смаку, з'їла варену картоплю, засипану обсмаженою цибулею, випила чай, забувши покласти туди цукор, і почала дивитись у вікно.

Коли о дев'ятій годині домочадці так і не з'явилися, Леся прийшла до мами в кімнату, сіла з краєчку дивана і втупилася в телевізор, пильно вдивляючись в обличчя страйкуючих, серед яких час від часу показували якісь закривавлені фізіономії. Ну не може ж Сергійко бути там?! Чи може? Але ж не з донькою?!

Близько одинадцятої у двері подзвонили. Кілька годин тому Сергія з Варкою збив машиною п'яний технолог якоїсь кондитерської фабрики. Насмерть. За двісті метрів від дому. Санки лишилися валятись біля бордюру.

Після третьої істерики Лесею вимкнуло. Був якийсь суд, у країні змінювалася влада, людей убивали, на столі чекала незавершена кандидатська – все це

проходило повз. Мозок був заповнений шарудінням кульок пінопласту. «Пш-ш-ш-шш». Білий шум.

І лише мама, яка наполегливо вимагала уваги й допомоги, утримувала Лесю від такого жаданого кроку з вікна третього поверху їхнього Білого Дому.

Білий дім

– Ну ось дивись. У Либідській землі, у Хотівській волості Київського повіту жило-було невеличке село, яке мало назву Деміївка. Ручні мануфактури, селянська праця, пізніше – кінна тяга, перші парові двигуни – усе, як у всіх. Наприкінці шістдесятих років ХІХ сторіччя сюди проклали залізницю, і містечко відразу стало швидко розростатися. З'явився величезний цукро-рафінадний завод, кілька промислових об'єктів поменше...

– Ну хоч не з вогненної кулі почала! А чому Деміївка? Тут майже нічого не залишилося з твого профілю!

– Дуже просто, Максе! Я поклала всі столичні об'єкти, про які вже написано, на мапу. Ось бачиш? Тут щільненько, тут взагалі все синє, а Деміївка – біла пляма... Є роботи про Баришпольську синагогу і Свято-Вознесенську церкву. І все. Більше нікого й нічого!

– Добре, далі.

– У 1882 році відомий київський купець-мільйонер Андрій Родіонов замовив талановитому архітекторові Самсону Гершевичу Чіченфельду будівництво у Деміївці родової садиби, з яким завданням

старий досвідчений хитрован блискуче впорався. Ось! Дивись, які чисті й гармонійні пропорції, яка врівноваженість обсягів, які деталі! Бачиш цей растреллівський фасад? Під час будівництва, навпроти майбутньої садиби, на вулиці Козацькій була будівля прибуткового будинку мадам Толстих, виконана в стилі бароко. Чіченфельд не погребував плодами іншого архітектора і запозичив окремі елементи, створивши на вулиці єдиний ансамбль. На жаль, на початку 20-х років сусідній будинок було зруйновано.

– Ну так, чудернацько...

– Тут на світліні не видно дуже претензійного курдонеру, але зате, дивись, які фільончасті двері, еркери над атлантами, які каріатиди на лоджії, ліпні квіти, просто три поверхи суцільного вереску!

– Це стара світлина чи вся ця краса й зараз іще жива?

– Поки що я розкопала, що в 1921 році частину будівлі віддали на баланс київського ГУБВНО і там розмістили дитячий садок. Радянські дітки забрали собі парадний вестибюль, гардеробну, камінну, аванзал, приймальню, кабінет самого Родіонова, диванну, малу вітальню, більярдну і парадну їдальню – загалом весь перший поверх. Залишки сім'ї злочасного власника загнали на третій поверх, і вони були змушені заходити додому через чорний хід.

– Ну, це стандартна ситуація для того часу.

– Але не дуже стандартно, що нащадки купця першої гільдії і старости церковного приходу Андрія Матвійовича Родіонова, як і раніше, живуть у цьому будинку.

- Ти ба!
- Так! І через них я хочу подати всю історію Білого Дому.

Дивний список

Перше скельце Леся виявила ще в коридорі. Незрозуміло було, як воно примудрилося при закритих дверях проскочити на таку відстань. Довелося розпочати підмітати прямо від килимка.

Добравшись до зіпсованої ікони, Леся акуратно підняла за кут скособочену рамку й струснула її. На підлогу з легким стукотінням впало кілька дивних предметів. Невелика, але важка картинка з кольоровими фігурками чоловіка та жінки впала зображенням догори. Спогад різким клацанням увірвався в мозок: Леся сидить на тумбочці, що біля ліжка, тримаючи у руках дурну металеву заводну жабу, а на самому ліжку напівлежить мати у ситцевому халаті й розгортає складену квадратом чорну хустку. У хустці – поліетиленовий пакет, усередині якого загорнута в газетку та сама ікона. Муромські чудотворці, святі Петро і Февронія.

– Це ж треба! – мляво здивувалася Леся. Мати була не така й дурна! І не підробленій Мадонні вона молилася всі ці роки, а найвідомішим покровителям сім'ї та шлюбу, писаним, як мінімум, сто років тому.

Може, і деменція її була облудою?! Якось, повернувшись додому, Леся виявила повну ванну води, в якій плавали невиразні клаптики.

– Сухарик мочила, – відповіла мати на німе запитання.

Іншим разом під час ремісії Леся попросила матір начистити картоплі, поки вона збігає в магазин. Мама почистила всю, що була вдома. Відро із гіркою.

А скільки разів Леся ловила її по місту, не пам'ятаючи, як її звати і де живе. Благо, якесь шосте почуття кожен раз приводило матір на автовокзал, де вона сідала в автобус Київ–Черкаси й чекала, поки її під час перевірки квитків у черговий раз не виведе водій. Траплялося навіть, що вокзальний інспектор патрульної служби Євген Антонян, який безнадійно кидав на Лесю оком і знав час Лесиного повернення з роботи, самостійно привозив матір додому. Та ні, такої кількості безглузких ситуацій не придумаєш і не зіграєш...

Леся присіла на табуретку й вийняла з купки скла ще щось.

Складений учетверо листок із зошита в клітинку містив незрозумілий список, нашкрябаний декількома почерками. Схоже, це були члени їхньої сім'ї, але відібрані якимось незрозумілим чином:

Родіонов Андрій Матвійович

Родіонов Михайло Сергійович

Родіонова Валентина Матвіївна

Родіонов Володимир Михайлович

Родіонов Кирило Володимирович

Родіонова Зінаїда Павлівна
Родіонова Варвара Сергіївна

Логіка тих, хто писав, не піддавалася поясненню. Насамперед Леся звернула увагу на Варвару Сергіївну. Її ім'я було написано явно рукою матері. Варечка, її янголятко, за всіма документами була Сушко, як і Сергій, як і вона сама. Або у мами все переплуталося, або у їхній родині була ще одна Варвара Сергіївна, про яку Леся нічого не знає. Мабуть, з цим можна було б розібратися, проте навалилася неймовірна втома і змусила Лесю відкласти віник, забратися із ногами на ліжку і закрити очі...

Уманське коріння

– Якого дідька ви розляглися?!

Мужики митєво підскочили з місць і почали заправлятися, струшувати із сорочок сіно й гасити цигарки. Небіж Аркашка, який завдяки родинним зв'язкам дозволяв собі трохи більше, проте також зіскочив із розпряженого воза й витягнувся.

– Дик... Перекур, Андрію Матвійовичу...

– У мене перекурів немає. Чому у вас мають бути?

Настрій працівників Родіонов у принципі розумів: товар розвантажений, останнє літнє сонечко розливає затишне тепло, у повітрі пливе медвяний запах люцерни, ліниво. Однак сінна мука сама собою не помелется, а це означає, що потрібно працювати.